

NIEUWS UIT DE FRIESE NATUURTERREINEN

Vereniging It Fryske Gea, Vereniging Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer berichten over de ontwikkelingen in de Friese natuurterreinen

INRICHTING PETGATTEN DE FEANHOOP

Op 14 oktober jl. is het project 'Verdrogingsbestrijding Petgatten De Feanhoop' opgeleverd. In het verleden werd hier natte perioden schoon grondwater weggepompt en werd in droge perioden (vuil) boezemwater ingelaten. Met een nieuwe inrichting van de waterhuishouding wordt het grondwater van goede kwaliteit in het gebied vastgehouden, zodat in droge perioden geen water vanuit de boezem meer ingelaten hoeft te worden. Er is ook een aantal nieuwe petgaten gegraven waarvan de verwachting is dat de goede waterkwaliteit hier op langere termijn voor een mooie waterplanten-vegetatie zal kunnen zorgen.

De nieuwe waterhuishouding zal worden geregeld door een Amerikaanse windmotor (of -windmolen), het rijksmonument dat vroeger bij 'le Sicht' stond. Het is een type molen dat vanaf begin 20^e eeuw zijn intrede deed in Nederland en eenmaal in bedrijf gesteld zichzelf geheel automatisch kan afstellen naar windrichting en windsterkte. De betreffende windmotor wordt momenteel door de Fa. Dijkstra uit Sloten gerestaureerd. In mei 2001 zal de Amerikaanse windmotor in het gebied worden opgericht. Gelijktijdig zal een picknickset en een informatiepaneel worden aangebracht, om voorbijgangers te informeren over de nieuwe inrichting en de doelstellingen voor het gebied.

VOGELS, ZOOGDIEREN, REPTIELEN EN AMFIBIEËN IN HET FOCHTELOËRVEEN

De uitgestrekte hoogvenen van het Fochteloërveen worden jaarlijks door vrijwilligers geïnventariseerd op o.a. broedvogels. Recent is daarover een uitgebreid verslag verschenen van de hand van Herman Feenstra, die verreweg het grootste deel van het gebied voor z'n rekening neemt. In het verslag 'Vogels, zoogdieren, reptielen en amfibieën van het Fochteloërveen in 1998 en 1999' geeft Feenstra de resultaten van de inventarisaties weer en worden vastgestelde soorten uitgebreid besproken. In het overzicht van broedvogels in de periode 1994-1999 vallen tal van schaarse en zeldzame soorten op. Zo is het Fochteloërveen van grote waarde voor Rode-lijstsoorten als Geoorde Fuut (15 territoria in 1999), Paapje (67 territoria in 1999), Roodborsttapuit (72 territoria in 1999) en Geelgors (78 territoria in 1999). Ook broedvogels als Kemphaan, Velduil, Draaihals, Grauwe Klauwier en Klapekster zijn noemenswaard en natuurlijk mag het paartje Kraanvogels niet onvermeld blijven.

Naast gegevens over broedvogels zijn ook resultaten van watervogeltellingen, tellingen van ganzen en zwanen en waarnemingen van bijzondere gasten in het verslag opgenomen. Zo zijn er overzichten van het aantal waargenomen Bokjes, Brilduikers, Visarenden en noem maar op. Bij het overzicht van zoogdieren in het Fochteloërveen gaat Feenstra nader in op de Vos en het aantal burchten met welpen in de periode 1994-1999. Bij de behandeling van de reptielen is er natuurlijk aandacht voor de waarde van het Fochteloërveen voor de Gladde slang (zie het artikel elders in deze Twirre), maar ook

voor Adder en Ringslang. Van de broedvogels zijn verspreidingskaarten opgenomen. Bovendien zijn er in het rapport fraaie foto's te bewonderen van een zwarte Adder, een reekalf, jonge Vossen, een door een Klapekster in een struikopgespietste Le-

Vereniging
Natuurmonumenten

vendbarende hagedis, een jonge Ransuil, een scholeksternest in een rotte berk, Kraanvogels boven het veen, twee rustende Roodpootvalken, rietganzen boven de slaappleats en opvliegende Grote Zilverreigers. Al met al een bijzonder verslag over een bijzonder gebied!

KIEKENDIEVENPARADIJS TERSCHELLING

Kiekendieven zijn karakteristieke roofvogels van het open, natte landschap. De Bruine Kiekendief is een vertrouwd beeld boven onze rietmoerassen. De Blauwe Kiekendief lijkt synoniem te staan voor het duinlandschap van ons Waddengebied, terwijl de Grauwe Kiekendief het boegbeeld van uitgestrekte akkergebieden lijkt te zijn geworden.

Nergens in ons land broeden zoveel kiekendieven als op Terschelling: twee soorten met samen ongeveer 100 paren. Het gaat daarbij om de Bruine en de Blauwe

Mannetje Blauwe Kiekendief, Ameland
foto: Johan Krol

Kiekendief. De eerste zit in het Waddengebied aardig in de lift, de tweede lijkt het moeilijk te krijgen om zich als Nederlandse broedvogel te handhaven.

De Bruine Kiekendief was vroeger een zeldzame broedvogel op Terschelling; tot 1980 minder dan 5 paar per jaar. Dat kwam onder andere omdat er weinig geschikte broedplaatsen waren, zoals rietvelden. Riet is de laatste jaren enorm toegenomen, en daarmee ook het aantal geschikte nestplaatsen. Nu zijn er jaarlijks ruim 60 broedparen. Of de toename verder door zal zetten, is de vraag. De Bruine Kiek lijkt haar maximum te bereiken in het Waddengebied. Zo lijkt het aantal broedparen op Ameland zich inmiddels te stabiliseren.

Het aantal van de Blauwe Kiekendief blijft de laatste tijd min of meer stabiel. Met ongeveer 35-40 paar is Terschelling tegenwoordig hét bolwerk van deze soort in Nederland. In totaal broeden er in ons land jaarlijks nog maar 100-110 paren van deze soort. Hoe lang het aantal broedparen op Terschelling stabiel zal blijven, is maar zeer de vraag. Op Ameland, voorheen samen met Terschelling hét bolwerk van de soort, neemt de Blauwe Kiekendief sterk in aantal af. Of de kleine Nederlandse populatie nog levensvatbaar is staat daarom sterk ten twijfel.

Tot enige jaren geleden broedde ook de Grauwe Kiekendief nog regelmatig op Terschelling. In het begin van de vorige eeuw was het zelfs de enige kiekendiefsoort op het eiland, soms met wel 5-10 paren. Nu moeten de vogelaars op Skylge tevreden zijn met misschien een of twee waarnemingen van een doortrekker.

staatsbosbeheer